

[Undervisningsministeren.]

om ungdommens uddannelsesfonds revision kunne komme. Jeg er ikke i stand til at sætte en sådan termin, men jeg håber og regner med, at lovforslaget kan komme i næste folketingsår. Arbejdet i von Eyben-udvalget skulle være færdigt i løbet af sommeren, og derefter har vi grundlaget for at kunne begynde den egentlige revision af ungdommens uddannelsesfond.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og ændringsforslaget om indsættelse af en ny § 2 efter teksten (der derefter bliver § 1) vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om Danmarks lærerhøjskole.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 58) findes i tidenden sp. 1434, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 273).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af Arne Christiansen, Foged, Niels Jørgen Nielsen og Kristen Østergaard:

I den foreslåede affattelse af § 1, stk. 3, i lov om Danmarks lærerhøjskole ændres „Skive“ til: „Herning“.

Bemærkninger.

Som begrundelse for forslaget kan bl. a. henvises til de argumenter, der af rektor for Danmarks lærerhøjskole er fremført i

dennes indstilling af 8. september 1967, der er optrykt som bilag til lovforslaget.

Forslagsstillerne finder ligesom lærerhøjskolens rektor, at afdelingen i det nordvestlige Jylland bør placeres i Herning, hvor den vil få de bedste udviklingsmuligheder.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Svend Haugaard: Udvalget er enig i de foreslåede placeringer af lærerhøjskoleafdelingerne med én undtagelse, nemlig Skive. På det område har to medlemmer taget forbehold. Men de øvrige 15 indstiller, at lovforslaget vedtages uændret, og må afvise det stillede ændringsforslag, som de anbefaler at stemme imod.

Lembourn: Den konservative folketingsgruppe kan med et meget stort flertal acceptere lovforslaget i den form, hvori det er fremsat, men der er enkelte, der vil stemme for det ændringsforslag, som er stillet af hr. Arne Christiansen m. fl., og dertil hører også jeg. Jeg vil gerne her ganske kort argumentere hvorfor.

Et af argumenterne for at anbringe afdelingen i Skive er, at når man opretter en afdeling i Haderslev, vil lærergrundlaget pr. afdeling i Sydjylland blive mindre, fordi det bliver delt op på 2 afdelinger, nemlig Haderslev og Esbjerg, og derfor må man rykke det område nordpå, hvorfra der skal hentes elever. Da man imidlertid ikke kan dirigere lærerne andre steder hen end den afdeling, hvortil de selv ønsker at tage, tror jeg ikke, det har nogen reel virkning; det betyder blot, at der bliver et mindre lærergrundlag pr. afdeling henholdsvis i Haderslev og Esbjerg, og de, der ønsker at tage til Herning, hvis afdelingen var der, ville stadig gøre det.

Det har også været anført som et argument, at man skulle tage et særligt hensyn til de lærere, som bor i den nordligste del af landet, i Thisted amt i den yderste ring; de vil få en særlig lang transport, hvis afdelingen kommer til at ligge i Herning i stedet for i Skive. Det er jo rigtigt, men så er spørgsmålet altså, om man skal tage det hensyn til en mindre gruppe.

[Lembourn.]

For mig har det været afgørende, at befolkningskoncentrationen er betydelig større i Herning end i Skive, at prognoserne viser, at befolkningskoncentrationen yderligere vil forøges i Herning; og at det er dér, både den befolkningsmæssige og industrielle udvikling først og fremmest ligger. Det betyder, at lærerkoncentrationen ikke alene er større i det nærmeste område omkring Herning, men også vil blive det yderligere i fremtiden. Desuden er der flere uddannelsesinstitutioner, som får betydning netop i dette spørgsmål, i Herning end i Skive, og endelig er det for mig afgørende, at man skal tage et hensyn til de lærere, der skal undervise ved afdelingen. De skal jo nemlig i en væsentlig del af deres tilværelse, det vil sige en stor del af året, varetage denne undervisning, hvorimod de lærerelever, der søger til afdelingen, kun søger dertil i en kort periode, en eller flere uger. Derfor er transportproblemet ikke nær så afgørende for dem; som det er for de lærere, der daglig skal varetage den opgave at undervise på disse afdelinger. Det vil være betydelig vanskeligere for dem, som jo findes i et større antal i Herning end i Skive — og koncentrationen vil forøges — hver dag at skulle påtage sig en længere transport.

Vel, der er altså disse to synspunkter over for hinanden, som man kan afveje, og da jeg ikke har nogen personlig lokalpolitisk interesse i hverken den ene eller den anden by, men alene har taget stilling ud fra befolkningsmæssige, pædagogiske og transportmæssige synspunkter, er jeg kommet til det resultat, at jeg kan være fuldt ud enig med rektor for lærerhøjskolen, som meget kraftigt har anbefalet, at afdelingen skal ligge i Herning. Jeg kan derfor stemme for ændringsforslaget, men som sagt: det store flertal af den konservative folketingsgruppe mener, at de argumenter, som ministeren har anført, er afgørende, og ønsker derfor at stemme for lovforslaget, som det er fremsat.

Bodil Koch: Jeg vil gerne motivere, hvorfor jeg vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Jeg står her og ønsker faktisk for første gang i mit liv, at jeg ikke repræsenterede Herningkredsen. Hr. Lembourn var jo også inde på det pudsige begreb, der hedder lo-

kalpolitisk interesse, og ud fra en overfladisk politisk tænkning — man kunne måske i denne forbindelse sige en polisk tænkning — vil man måske hæfte sig ved, at for dette forslag optræder 3 af Herningkredsens repræsentanter som forslagsstillere — der er også én fra Vejle — og jeg er jo også fra Herningkredsen. Til gengæld tror jeg, der er en anden fra Herningkredsen, det gør lidt ondt i i dag. Men jeg vil nu sige, at selv om man eventuelt kunne tænke om os fra Herning, at vi skal gøre vores hoser grønne oppe i vores valgkreds, så er jeg af den overbevisning, at lige så lidt som forslagsstillerne til ændringsforslaget har haft sådanne overvejelser, lige så lidt er min stillingtagen båret af dette hensyn. Men vi, der repræsenterer Herningkredsen, kender jo Hernings usædvanlig gode forudsætninger for på, jeg vil næsten sige enestående måde i fremtiden at kunne tilgodese den nye lærerhøjskoles krav og skabe et virkelig vidtspændende og godt miljø for dens trivsel. For mig vejer det tungt for min beslutning, at også rektoren for Danmarks lærerhøjskole i København med enstemmig tilslutning fra lærerrådet har udtalt, at en afdeling af lærerhøjskolen i det nordvestlige Jylland vil få de bedste betingelser i Herning fremfor i Holstebro eller Skive. Og her taler jo i hvert fald fagfolk, der er i en kølig afstand fra det, man kan kalde geografiske områder og politiske interesser.

Dertil kommer ydermere, at landsplanlægningsudvalgets sekretariat i sin udsendte regionale befolkningsfremskrivning påpeger, at befolkningstallets udvikling frem til år 2000 viser, at der vil være stagnation på det nuværende niveau for Thisted amt; medens der for Ringkøbing amt vil ske en tilvækst på ca. 50 pct. Skal vi skabe en virkelig udvikling i det nordvestlige Jylland, er det nødvendigt, at al energi samles om at udbygge virkelig kulturelle centre i dette område. Udviklingen har jo hidtil været samlet om Holstebro og om Herning. I Herning finder jeg at det område er, som virkelig kan udbygges til et center, der kan stå mål med andre centre i landet.

Jeg er naturligvis enig i det synspunkt, som har været fremhævet fra de folks side, der støtter Skive, at til syvende og sidst drejer det sig jo ikke om, hvorvidt den ene eller den anden by får en institution; det

[Bodil Koch.]

drejer sig om noget langt vigtigere, at vi træffer vore afgørelser med fremtiden for øje. Som en konsekvens netop af dette synspunkt finder jeg, at det er det rigtige at placere afdelingen af lærerhøjskolen i Herning. Uden på nogen måde at ville benægte, at Skive seminarium vil kunne stille meget velkvalificerede lærerkræfter til rådighed, tror jeg alligevel, at på lang sigt vil Herning virke væsentlig mere tiltrækkende for kvalificerede lærere.

Jeg skal hermed anbefale at stemme for det stillede ændringsforslag.

Niels Jørgen Nielsen: Det stillede ændringsforslag drejer sig udelukkende om placering af den afdeling af Danmarks lærerhøjskole, der får til formål at dække behovet for efteruddannelse af de nord- og vestjyske og en del af de midtjyske lærere. Da afdelingen vil være henvist til at skaffe sig de nødvendige lærerkræfter fra de lokale uddannelsesinstitutioner, er alle sagkyndige enige om, at kun en by af en vis størrelse og med et differentieret og stærkt udbygget uddannelsesvæsen vil være i stand til at sikre afdelingen tilfredsstillende udviklingsmuligheder, og det er ud fra disse kriterier, at rektor for Danmarks lærerhøjskole efter en grundig og saglig undersøgelse har indstillet, at afdelingen bør lægges i Herning, som rektor finder er den by, der inden for det omhandlede område bedst vil være i stand til at opfylde de stillede krav. Forslagsstillerne af ændringsforslaget deler denne opfattelse, og vi foreslår derfor, at ændringen til lovens § 1, stk. 3, i ministerens forslag til lov om ændring af lov om Danmarks lærerhøjskole affattes således, at Skive ændres til Herning.

Såvel ministeren som flertallet i det udvalg, der har behandlet lovforslaget, fremhæver hensynet til lærerne i Thisted amt som det vigtigste argument for at foretrække en placering af afdelingen i Skive fremfor i Herning. Forslagsstillerne af ændringsforslaget finder det ikke relevant at drage hele Thisted amt ind under det naturlige opland for en afdeling i Skive. Lærerne i den nordøstlige del af Thisted amt vil uden tvivl føle sig mere knyttet til afdelingen i Ålborg, som de har nærmere til, et forhold,

jeg gjorde opmærksom på ved lovforslagets første behandling. Det er min opfattelse, at ministeren og udvalgets flertal har overvurderet den geografiske fordel, lærerne i Thisted amt vil have af placeringen i Skive fremfor i Herning. I denne forbindelse må også tages i betragtning, at eventuelle geografiske fordele for lærerne i Thisted amt må betales med en forringelse af forholdene for lærerne i den nordvestlige del af Vejle amt, for hvem Herning er langt bedre beliggende end nogen af de i lovforslaget nævnte steder for lærerhøjskolens afdelinger.

I overvejelsen om de geografiske forhold bør også indgå, sådan som fru Bodil Koch nævnte det, de foreliggende prognoser for den sandsynlige befolkningstilvækst i de forskellige egne af det omhandlede område. Disse prognoser giver et meget stærkt indtryk af, at en placering i Skive fremfor i Herning, efter som årene går, vil give en større og større skævhed mellem det lokale lærerunderlag og afdelingens beliggenhed. Forslagsstillerne af ændringsforslaget finder det ikke rimeligt, at en geografisk fordel for et forholdsvis beskedent antal lærere tillægges en så stor overvægt i forhold til de pædagogiske og andre uddannelsesmæssige faktorer, som ministeren og udvalgets flertal øjensynlig har lagt til grund. Derfor skal jeg på forslagsstillerne vegne anbefale, at man stemmer for det stillede ændringsforslag.

Sigsgaard: Jeg må indrømme, at selv om det måske ikke er en af de allerstørste sager, vi har beskæftiget os med her i tinget, har den været ganske svær at tage stilling til for mig i hvert fald. Lærerhøjskolens synspunkter, som de er fremført af rektor, forekommer mig vægtige. Rektor peger jo ganske særlig på betydningen af, at lærerhøjskolens afdelinger placeres i store byer med mange uddannelsesinstitutioner, fordi det giver bedre muligheder for at få lærerkræfter, lokaler, faciliteter og andet. Han peger endvidere på, at afdelingerne skal være såpas store, at de kan byde på et alsidigt og varieret uddannelsesprogram. I det hele taget forekommer hans argumenter mig altså vægtige, og selv om der også er noget, der taler for Skive, må jeg nå til det resultat, at Herning må være den rigtigste placering.

[Sigsgaard.]

Jeg synes, at diskussionen om placeringen stort set her i tinget og antagelig også i udvalget — dér har jeg desværre ikke kunnet være med — har været saglig, men jeg har desværre en fornemmelse af, at ministeriets lovforslag ikke er blevet til på helt så saglig en måde. Jeg forestillede mig noget i retning af, at man har fået denne indstilling fra rektors side, man har hørt planlægningsrådet, og at alt eller det meste talte for Esbjerg og Herning; og så har man tænkt: ja men vi må jo nok af forskellige nationale grunde sørge for at få placeret en afdeling i Sønderjylland, så vi må lave en afdeling i Haderslev. Og da den skal have et vist opland, går det lidt ud over Esbjerg, men man må have en afdeling i Esbjerg, og man må så håbe på, at Esbjerg kan rekruttere lærere til videreuddannelse fra Hernings område. Så bliver Herning måske for lille, og så rykker man Herning op til Skive. Jeg ved ikke, om det er foregået nøjagtig på den måde, men man har en mistanke om, at det ikke har været et helt igennem sagligt bedømmelsesgrundlag.

Jeg kan altså stemme for det ændringsforslag, der er stillet, men jeg vil gerne sige, at min gruppe er delt på spørgsmålet. Mindst en tredjedel af dens tilstedeværende medlemmer vil gå ind for Skive.

K. B. Andersen: Da det forslag, vi behandler her, jo var fremsat af den tidligere regering og det altså var på det tidspunkt, valget af Skive som sted for den nordvestjyske afdeling fandt sted, finder jeg det rigtigt at dementere det, som kun var hr. Sigsgaards formodning — andet kunne det jo ikke være.

Det, der var det helt afgørende for min stillingtagen — og jeg har indtryk af, at det var det samme, der var afgørende for min efterfølger, da han opretholdt forslaget om Skive — var, at det er den eneste måde — jeg siger: den eneste måde — hvorpå vi virkelig effektivt kan hjælpe lærerne, dermed skolerne og dermed børnene, ved at få lærere op i områderne nord for Limfjorden, i områderne i Thisted amt. Det er jo ikke tilfældigt, at hele Thisted amt ønsker denne placering, altså ikke peger på en afdeling i Thisted amt, for det er man klar over at

man næppe har chance for at få, men ønsker placeringen i Skive. Det var den eneste grund i hvert tilfælde for mig til at pege på Skive i forslaget i sin tid, og jeg har indtryk af, at det også er den nuværende regerings motivering. Vi har her en mulighed for at tage de egنشensyn, vi så tit taler om. Nu skal det altså vise sig, hvem der vil tage dem.

Hvad det pædagogiske angår, vil jeg gerne føje til — det har været nævnt af nogle stykker — at når man kender Herning og Skive nogenlunde godt, både seminarierne og uddannelsesmiljøet, så ved man også, at der ikke med nogen ret kan peges på Herning som havende pædagogiske fortrin for Skive i denne situation. De står sikkert lige.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg vil gerne takke udvalget for tilslutningen til, at der etableres afdelinger af Danmarks lærerhøjskole i Vordingborg, i Haderslev og i Esbjerg; og jeg må anbefale, at man stemmer imod det stillede ændringsforslag om en afdeling af lærerhøjskolen i Herning.

Der er blevet henvist til en udtalelse af rektor for Danmarks lærerhøjskole. Jeg vil i forbindelse hermed gøre opmærksom på, at planlægningsrådet for de højere uddannelser har henvist til det værdifulde i at få en afdeling af Danmarks lærerhøjskole i det nordvestlige Jylland uden at tage stilling til, hvor den skulle ligge. Det er ud fra min vurdering og ministeriets vurdering mest passende og vil give de bedste muligheder for lærere til videreuddannelse at placere denne afdeling i Skive, ikke mindst af hensyn til det nordvestligste af det nordvestlige Jylland, Thisted amt, og jeg skal derfor ganske kort sige, at jeg naturligvis fastholder det lovforslag, der er fremsat, og anbefaler at stemme imod det stillede ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget af Arne Christiansen m. fl. (se sp. 2809)

forkastedes med 97 stemmer mod 15; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for regnskabsåret 1966-67 har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om forsøg med en ny toldbehandlingsprocedure har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Fra følgende medlemmer har jeg modtaget anmodning om, at undervisningsministerens redegørelse om højere forbedringsseksamen må blive sat til forhandling i tinget:

K. B. Andersen, Bilgrav-Nielsen, Robert Christensen, Erling Dinesen, Enggaard, Holger Hansen, Svend Haugaard, Anker Jørgensen, Peter Jørgensen, Bodil Köch, Morten Lange, Aksel Larsen, Lembourn, Gerda Møller, Orla Møller, Hindkjær Pedersen, Ellen Strange Petersen, Karl Max Rasmussen, Hanne Reintoft og Valbak.

Medlem af folketinget Axel Ivan Pedersen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for Grønland at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren drage omsorg for, at gaver, der ydes til offentlige institutioner i Grønland til kulturelle eller andre formål, ikke udnyttes af giverne til reklame for varer, hvis anvendelse kan være samfundsskadelig?“

Medlem af folketinget Merete Bjørn Hanssen har meddelt mig, at hun ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren oplyse, hvorfor musikstudiet ved Københavns universitet gennem ti år har måttet nøjes med lokale forhold, der fra alle sider erkendes at være ødelæggende for uddannelse og forskning, når der foreligger et alment anerkendt detailprojekt til et musikvidenskabeligt institut i gaden Åbenrå, et projekt, der var optaget på forslag til finanslov for 1967-68 §. 27?“

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det fornuftigt at anvende 5 mill. kr. til afvanding af Ulvedybets bagland, Øland Enge, da jorden på grund af sin dårlige beskaffenhed formentlig er usælgelig?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 14. maj kl. 13³⁰ med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om inddrivelse af skatter og afgifter til det offentlige m. m. (Inddrivelse af afgifter, som opkræves af toldvæsenet).

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks lærerhøjskole.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.